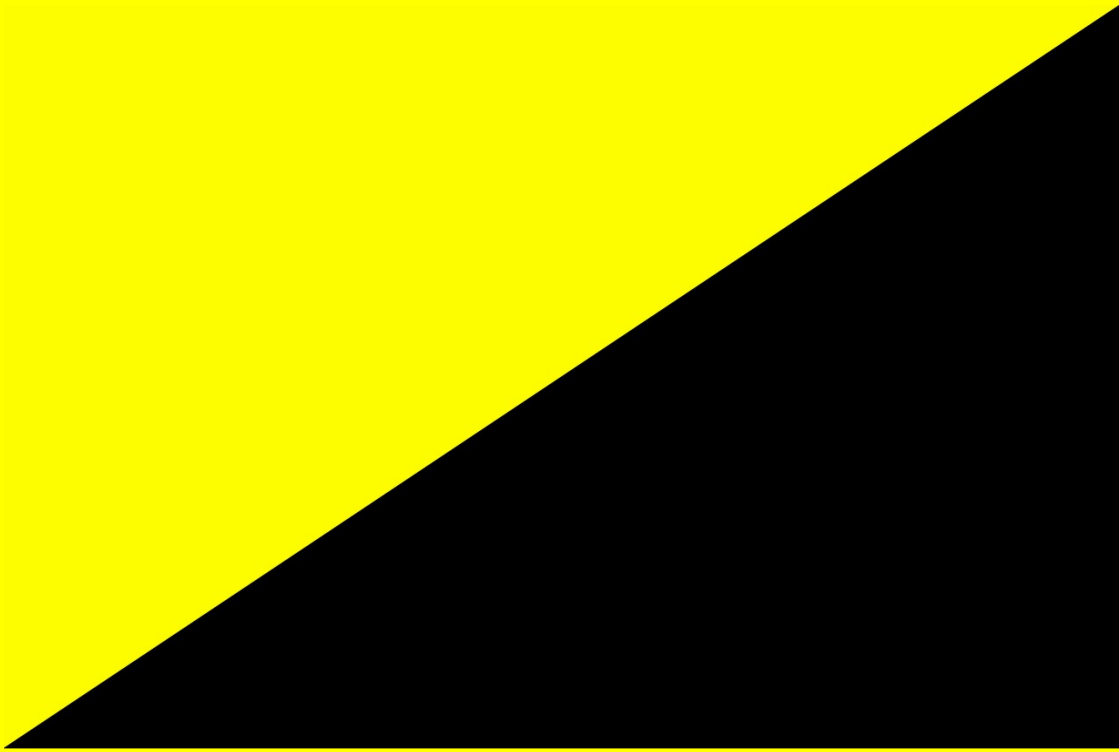

Antony P. Mueller

Este anarho-capitalismul viabil?

Terra Libertas

Antony P. Mueller

Este anarho-capitalismul viabil?

Calea către o ordine libertariană este privatizarea sistematică

Terra Libertas

Politica, în toate formele sale, în special politica partidelor, este dușmanul de moarte al libertății, al prosperității și al păcii. Cu toate acestea, oriunde te-ai uita, se invocă o implicare mai mare a statului ca soluție.

Foarte rare sunt vocile care susțin că există o altă cale posibilă. Puțini se pronunță în favoarea anarho-capitalismului și a unei ordini sociale libertariene.

În zilele noastre, se afirmă cu încredere că anarhismul, o societate lipsită de un stat represiv, ar fi posibil. Pentru majoritatea oamenilor însă, o ordine socială libertariană rămâne o utopie. Acuzele nefondate abundă, cum ar fi aceea că anarho-capitalismul ar aduce nedreptate și ar dezavantaja pe cei săraci.

Situația precară în care se află libertarianismul se datorează, în parte, modului în care a evoluat istoria. Evoluția societății a luat o turnură greșită atunci când Roma a învins Cartagina și, în locul unei societăți cu caracter comercial, statul militarist a preluat controlul. Peste două mii de ani de cezarism au dus la răspândirea convingerii că nu există nicio alternativă la politică și la stat.

Ierarhia și autoritarismul au ajuns să fie considerate ca fiind modul natural de organizare a societății, fără a ține cont de faptul că astfel de reguli sunt impuse.

Libertarianismul înseamnă o societate bazată pe dreptul privat. Într-o comunitate liberă, întreprinderile private de pe piață îndeplinesc funcțiile tradiționale ale statului. Ordinea contractuală voluntară a anarho-capitalismului înlocuiește coordonarea ierarhică de tip comandă a activităților statului. Esența anarho-capitalismului constă într-o ordine în care cooperarea orizontală, bazată pe schimbul voluntar, domină coordonarea activităților umane.

Ordinea spontană a unei societăți anarho-capitaliste presupune ca aceasta să se formeze printr-un proces gradual de privatizare. Începând cu eliminarea subvențiilor și a reglementărilor, precum și cu vânzarea întreprinderilor semipublice și a serviciilor publice, privatizarea ar trebui să se extindă treptat la educație și sănătate, pentru a cuprinde în cele din urmă și domeniul securității și sistemul judiciar.

Există dovezi suficiente pentru a ne convinge că așa-numitele „servicii publice” vor deveni mai bune și mai ieftine în cadrul anarho-capitalismului. Într-un sistem de piață liberă cuprinzător, cererea și oferta pentru educație, sănătate, apărare și securitate internă ar fi cu totul diferite față de

situația actuală. Privatizarea activităților care se află în prezent sub autoritatea statului nu ar duce doar la o scădere a costurilor unitare ale serviciilor, ci ar schimba și caracterul produselor.

Întrucât cea mai mare parte a ofertei actuale de așa-numite „bunuri publice" reprezintă o risipă inutilă, contribuabilii ar fi scutiți de o povară uriașă. Fără a se pierde niciunul dintre beneficiile reale ale educației, sănătății și apărării, aceste bunuri ar fi adaptate dorințelor consumatorilor și furnizate în modul cel mai eficient. Costurile s-ar reduce la o fracțiune din nivelul actual.

Dacă s-ar include și aparatul judiciar și cel al administrației publice, care a ajuns la dimensiuni exagerate, în procesul de reducere a activității statului, cheltuielile publice – care în prezent se ridică la aproape 50% din produsul intern brut în majoritatea țărilor industrializate – ar scădea la un nivel de o singură cifră. Contribuțiile ar scădea cu 90%, iar, în același timp, calitatea serviciilor ar crește.

Spre deosebire de ceea ce se crede în prezent, privatizarea poliției și a sistemului judiciar nu reprezintă o problemă atât de mare. Aceasta ar însemna o extindere a ceea ce se întâmplă deja. În mai multe țări, inclusiv în Statele Unite, numărul agenților de poliție și de securitate din sectorul privat depășește deja numărul polițiștilor din cadrul forțelor de ordine oficiale. De asemenea,

prestarea de servicii judiciare de către sectorul privat este în creștere. Instanțele de arbitraj se confruntă cu o cerere puternică și tot mai mare, inclusiv pentru soluționarea litigiilor transfrontaliere.

Aceste tendințe vor continua, deoarece protecția privată și arbitrajul sunt mai ieftine și mai eficiente decât serviciile publice. În Brazilia, de exemplu, care are unul dintre cele mai costisitoare sisteme judiciare din lume, în prezent aproximativ optzeci de milioane de dosare sunt pe rol fără a fi soluționate, iar incertitudinea juridică a atins proporții uriașe. În Statele Unite, multe componente ale sistemului judiciar au scăpat de sub control.

Soluția la problemele actuale nu constă în mai multă, ci în mai puțină intervenție guvernamentală, nu în mai mult, ci în mai puțin stat, și nu în mai multă, ci în mai puțină politică. Blestemul care apasă în prezent asupra tinerilor – aceia de a avea fie un loc de muncă stabil și bine plătit, fie de a trăi la limita subzistenței – ar dispărea. Anarho-capitalismul înseamnă productivitate ridicată și mult timp liber. Într-o societate anarho-capitalistă, munca salariată istovitoare nu va mai fi regulă, ci activitatea independentă.

Anarho-capitalismul nu este un sistem care să fie instaurat de un partid sau de un lider autoritar. O comunitate libertariană ar trebui să ia naștere ca o

ordine spontană. Calea corectă către o societate libertariană este, așadar, acțiunea negativă. Sarcina care ne stă în față este eliminarea subvențiilor și a reglementărilor. În loc să creăm mai multe legi și instituții noi, misiunea noastră este să abolim legile și instituțiile existente. Pentru ca acest lucru să se întâmple, este necesară o schimbare a opiniei publice.

Cu cât se răspândește ideea că soluția nu constă în mai multă politică și mai mult stat, cu atât mișcarea libertariană va câștiga mai mult avânt. Pentru a realiza acest lucru, este necesară voința de a cere și de a obține privatizarea cât mai multor instituții publice.

Privatizarea este un mijloc, nu un scop. Privatizarea are rolul de a pune un furnizor de bunuri sub controlul publicului larg. Pe piața liberă, clienții sunt cei care decid care companii rămân pe piață și care trebuie să se închidă. În cadrul actualului sistem de capitalism de stat, părți importante ale economiei sunt controlate de politică și de aparatul tehnocratic.

Privatizarea supune întreprinderile legilor profitului și pierderii și, prin urmare, le pune sub controlul clientului. Profitul este cheia acumulării de capital și, prin urmare, a prosperității. Profitul întreprinderilor este motorul progresului economic și, în același timp, rezultatul dezvoltării economice. Numai o economie înfloritoare generează profituri.

Prin aceeași logică, se poate spune că profiturile conduc economia spre prosperitate.

În cazul întreprinderilor private, mărimea profitului depinde de gradul de eficiență cu care funcționează o întreprindere și de măsura în care produsul său contribuie la satisfacerea preferințelor publicului. Cu toate acestea, privatizarea în sine nu este suficientă. Ea trebuie să fie însoțită de o dereglementare. În trecut, multe cazuri de privatizare au eșuat deoarece cadrul de reglementare nu a fost eliminat. Vechile bariere la intrarea pe piață au continuat să existe.

O altă greșeală frecventă a fost privatizarea pripită a întreprinderilor publice care furnizează servicii esențiale, în loc să se înceapă cu ceea ce este evident: reducerea subvențiilor. Dereglementarea și eliminarea subvențiilor sunt condiții prealabile esențiale pentru ca privatizarea să aibă succes. Capitalismul necesită concurență, iar concurența are nevoie de bariere reduse la intrare.

Anarho-capitalismul se referă la o ordine economică în care antreprenorul își conduce întreprinderea în funcție de legea profitului și a pierderii. Acestea, la rândul lor, depind direct de comportamentul clienților. Legile profitului și ale pierderii îl obligă pe antreprenor să-și folosească capitalul în beneficiul consumatorilor. În acest sens, economia de piață funcționează ca un mecanism permanent de selecție în favoarea alocării resurselor acolo unde se

înregistrează cel mai ridicat nivel de productivitate și bunăstare.

Pentru a avea succes, privatizarea trebuie privită ca o etapă dintr-un ansamblu de măsuri menite să instaureze o economie de piață. Pentru a funcționa eficient, privatizarea trebuie să fie însoțită de deschiderea piețelor – inclusiv de liberalizarea comerțului internațional –, de reducerea birocrației și de flexibilizarea pieței muncii.

Condițiile fundamentale pentru funcționarea piețelor libere sunt o monedă stabilă și o impozitare redusă. Privatizarea economiei este sortită eșecului atâta timp cât sistemul monetar este supus controlului politic și tehnocratic, iar impozitele ridicate limitează acțiunile economice ale individului.

În economia de piață, aceste idei ale antreprenorilor fac obiectul unui referendum permanent. Companiile private trebuie să răspundă dorințelor consumatorilor, deoarece aceștia sunt cei care își manifestă preferințele prin cumpărare sau abținere. Alegerea democratică în politică este, în mod sistematic, mai puțin eficientă decât decizia luată pe piață. În timp ce majoritatea deciziilor de cumpărare permit corectarea și înlocuirea imediată sau într-un interval scurt de timp, deciziile politice au consecințe pe termen lung care depășesc adesea controlul și orizontul intelectual al electoratului.

Prosperitatea este obiectivul, iar anarho-capitalismul îl face posibil. Principiul fundamental în favoarea privatizării decurge din convingerea că proprietatea privată asupra mijloacelor de producție – și, prin urmare, privatizarea – garantează progresul economic și prosperitatea pentru toți.

Piețele nu sunt perfecte – și nici antreprenorii, și nici consumatorii nu sunt. Producția capitalistă nu poate satisface toate dorințele sau nevoile fiecărei persoane. Niciun sistem nu poate face acest lucru. Sistemul de piață nu elimină penuria pentru toată lumea, dar este ordinea economică care gestionează cel mai bine nevoile oamenilor.

Anarho-capitalismul, înțeles corect, nu se încadrează în aceeași categorie cu socialismul. Socialismul trebuie impus. Instituirea și menținerea lui necesită violență. În cazul anarho-capitalismului, lucrurile stau altfel. Acesta va apărea în mod spontan prin eliminarea barierelor care se opun ordinii naturale a lucrurilor.

Nov. 2023

TERRA LIBERTAS